

හැඳින්වීම

බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේගේ පැවිදි දිවියෙහි අතිශයින් ම වැදගත් අවස්ථාව වනුයේ උපසම්පදාව යි. භික්ෂූන් වහන්සේට භික්ෂු සමාජයේ පූර්ණ සාමාජිකත්වය හිමිවන්නේ මෙම විනය කර්මයන් සමඟිනි. උපසම්පත්ති ප්‍රතිලාභයෙන් යුතු භික්ෂුව ම “භික්ඛුසංඝ” යන පිරිසට අයත් වේ. උපසම්පදාව යනු සාමනේර පැවිද්දට අනතුරුව උසස් සීල ප්‍රතිපදාවකට පත්වීමෙන් ලබන තත්ත්වයකි. උප+සං+පද ධාතුවෙන් නිපන් උපසම්පදා යන වචනයේ දළ අදහස

- 01. වගකීම් සහිත නියම භික්ෂූන්වයට එළඹවීම
- 02. සාමනේර බවින් ඔසවා තැබීම
- 03. අධිශීලයට පත්වීම

උපසම්පදා සීලය කෝටියක් සංවර සීලය ලෙස හඳුන්වා ඇත. මේ අනුව උපසම්පදාව යනු සීලයේ උපරිම තත්ත්වයට පත්වීම යි. එනිසා එයට අධිසීලයැයි ද කියනු ලැබේ.

උපසම්පදා විනය කර්මය යනු කුමක්දැයි හඳුනා ගැනීම ද ඉතා වැදගත් ය.

සාමාන්‍යයෙන් කුලපුත්‍රයෙකු සසුනට ඇතුළත් කරගන්නේ සාමනේර නමක් වශයෙනි. එහිදී උන්වහන්සේ දසසිල් හා සේඛියා ශික්ෂාවන්හි භික්ෂිය යුතු ය. පිරිත් බණදහම් වණපොත් කළ යුතු ය. සතර කමටහන් භාවනා පුහුණු විය යුතු ය. දිනවරියා වත්පිළිවෙත් පුරුදුවිය යුතු ය. බුද්ධ පූජා, බුද්ධ වන්දනා අනුමෝදනා ප්‍රගුණ කළ යුතු ය. එසේ ම දසධම්ම සූත්‍රයේ එන දහම් නිතර සිහිකරමින් ආචාර්ය උපාධ්‍යායයන් වහන්සේලාට කීකරුව නොපහන් අයගේ පැහැදීමටත් පහන් අයගේ ප්‍රසාදය වැඩිදියුණුවීමටත් හේතුවන අයුරින් සංවරව කල් ගෙවිය යුතු ය.

මෙකී සීලාචාර ධර්ම ප්‍රගුණ කළ සාමනේර නමක් වයසින් විසිවයස් පිරි ඇත්නම් උපසම්පදාව ලැබීමට සුදුස්සෙක් වේ. උපසම්පදාවට පෙර උන්වහන්සේ ප්‍රාතිමොක්‍ෂය පාඩම් කළ යුතු ය. ධම්මපදය අර්ථ නිදාන කතා සමග පාඩම් කළ යුතු ය. සුදුසුකම් සපිරූ සාමනේරයන් වහන්සේ නමක් උපසම්පදා කරන්නේ විනය කර්මයකිනි. එය සිදුකරන්නේ සීමාමාලකයක විසිනමකට අධික උපසම්පදා භික්ෂූන් හමුවේ ය. එම විනය කර්මය හඳුන්වන්නේ ඤැන්ති වතුඝ්‍ර කම්ම නමිනි. ඤැන්තිය යනු මේ උපසම්පදාපේක්ෂකයා අසවල් තෙරුන්ගේ උපාධ්‍යායකයන් උපසම්පදාව බලාපොරොත්තු වන්නේ යැයි කර්ම වාක්‍යය කියන භික්ෂූන් තෙතමක් විසින් සංඝයාට දැනුම්දීමයි. අනතුරුව ඒ අපේක්ෂකයා උපසම්පදා කරනු ලබන බවත් ඊට කැමති නම් සංඝයා නිහඬවන ලෙසත් අකමැති නම්

පවසන ලෙසත් තෙවරක් ප්‍රකාශ කෙරේ. මෙසේ ඤාණිය සමග කර්ම වාක්‍යය සතරවරක් ප්‍රකාශ කෙරෙන නිසා ඤාණි වතුඝ්‍ර කර්මය යැයි කියනු ලැබේ. එහිදී සංඝයා නිහඬ වූයේ නම් ඒ භික්ෂුව උපසම්පදා වූයේ වෙයි. එතැන් පටන් උන්වහන්සේ උපසම්පදා සීලය පිරිය යුතු වන්නේ ය.

එම සීලය සතරාකාර වේ.

1. ප්‍රාතිමෝක්ෂණ සංවර ශීලය
2. ඉන්ද්‍රියසංවර ශීලය
3. ආජීවපාරිශුද්ධි ශීලය
4. ප්‍රත්‍යාසන්නිශ්‍රිත ශීලය

භික්ෂු භික්ෂුණීන්ගේ සංවරය උදෙසා දේශනා කරන ලද ශික්ෂාපද දෙසිය විසි හතක් ප්‍රාතිමෝක්ෂණ සංවර සීලයට අන්තර්ගත වෙයි. ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය යනු ඇසින් රූප දැක නිමිති වශයෙන් නො ගැනීම ආදී වශයෙන් පංච ඉන්ද්‍රියයන් සංවර කර ගැනීම යි. ජීවන පිළිවෙත පිරිසිදුව තබා ගැනීම ආජීවපාරිශුද්ධි සීලය වන අතර ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාවෙන් යුක්තව ප්‍රත්‍යා පරිභෝග කිරීම ප්‍රත්‍යා සන්නිශ්‍රිත සීලය නම් වේ. ඒ අනුව පඤ්චසීලය, අෂ්ටාංග සීලය, දස සීලය, ආදී සියලු ම සීලයන්ට වඩා වතුපාරිශුද්ධි සීලය උසස් වන බැවින් අධිසීලය වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙසේ සතර සංවර සීලයෙන් යුතුව පැවතීම උපසම්පදා භික්ෂුවගේ පිළිවෙතයි.

උපසම්පදාවෙහි ආරම්භය

ආරම්භයේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ධර්මය අසා පැහැදුණු බොහෝ පිරිස් බුදුසසුනට එකතු වූහ. උන්වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා අසා පැහැදුණු පිරිස “අද පටන් මා හට ඔබ වහන්සේගේ සමීපයෙහි පැවිදි උපසම්පදාව ලබා දෙන මැනවැයි ආයාචනා කර සිටියහ. එම අවස්ථාවෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ “මහණ මෙහි එන්න. මැනවින් දුක් කෙළවර කරනු පිණිස මේ බඹසරෙහි හැසිරෙන්නැ’යි” වදාරා “එහිභික්ඛු උපසම්පදාව” ලබා දුන්න. පස්වන තවුසන්ගෙන් ඇරඹී බුදුසසුනේ මුල් කාලයේ දී පැවිද්ද හා උපසම්පදාව වශයෙන් අවස්ථා දෙකක් නොවී ය. පැවතියේ පැවිද්දක් සමග එකවර උපසම්පදාව ලබා දීමේ ක්‍රමය යි. දෙවනුව සරණාගමන පැවිද්ද හඳුන්වා දෙන ලදී. විවිධ පුද්ගලයන් සසුනට එකතු වීම නිසා ගැටලු ඇති වූ අතර ඔවුන් පාලනය කිරීම පිණිස ආචාර්ය උපාධ්‍යාය වශයෙන් දෙදෙනකු අනුදූත වදාරන ලදී. මේ සමග ම ගුරුවරුන් සිය ශිෂ්‍යයන්ට දරුවන්ට සේ සැලකිය යුතු වූ නිසා සාමනේර නමින් නවක පැවිද්ද හැදින්විණි. පුහුණුවකින් පසු වයස විස්සක් පිරුණු සාමනේරවරු උපසම්පදා තත්ත්වයට පත්කරනු ලැබූහ.

මුල් අවධියේ දී උපසම්පදාව ලබාදීමේ බලය බුදුරජාණන් වහන්සේ පමණක් සතුවිය. මේ නිසා පැවිදි උපසම්පදා කිරීමට ඉදිරිපත් වූ පිරිස දුර බැහැර ගෙවා ඉතා අපහසුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත ඉදිරිපත් කෙරිණි. එසේ පැමිණීමේ දී උපසම්පදාපේක්ෂකයන් සහ ධර්ම ප්‍රචාරක භික්ෂූන් යන සියල්ලෝ ම අපහසුතාවට පත් වූ බව මහාවග්ගපාලියෙහි සඳහන් වේ. මෙම හේතුව නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේට පැවිදි උපසම්පදා කිරීම සඳහා

තමන් වහන්සේ සතු ව පැවති බලය විමධ්‍යගත කිරීමට සිදුවිය. ඒ ඒ දිශාවල දී ඒ ඒ ජනපදවල දී පැවිදි උපසම්පදා කිරීමෙහි බලය හික්මුණු වෙත ම පවරා දුන්හ. මේ අනුව උපසම්පදා කිරීමේ කාර්යය ඒහිහික්කු උපසම්පදාවෙන් ආරම්භ වී ඉතා කෙටි කාලයකින් ව්‍යාප්ත විය. මෙසේ උපසම්පදා කිරීමේ බලය විමධ්‍යගත කිරීමෙන් පසුව ද විවිධ ගැටලු මතු වූ අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒවාට ද විසඳුම් ලබාදුන්හ. උපසම්පදාවට සහභාගි විය යුතු හික්මුණුගේ සංඛ්‍යාව පිළිබඳ මූල දී ගැටලු ඇති විය. මුල් කාලයේ දී දහ නමකගෙන් උපසම්පදා විනය කර්මයක් කළ හැකි බව අනුදත් බුදුරජාණන් වහන්සේ පසු කාලය වනවිට එය හික්මුණු පස් නමක් දක්වා අඩුකරන ලදී. ප්‍රත්‍යන්ත ප්‍රදේශවල හික්මුණු වහන්සේලාගේ හිඟකම එයට හේතුව විය.

විවිධ උපසම්පදා ක්‍රම

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒහිහික්කු උපසම්පදාව හැරුණුවිට යම් යම් පුද්ගලයන් සඳහා අවස්ථානුකූලව විවිධ පැවිදි උපසම්පදා ක්‍රම භාවිත කළ සේක. සෝපාක සාමනේර හිමියන් වැනි හත්හැවිරිදි අයට “එක නාම කිං?” ආදී ප්‍රශ්න ඇසීමෙන් පැවිද්දන් උපසම්පදාවන් දී ඇත. එය පඤ්චව්‍යාකරණ උපසම්පදා නම්. ප්‍රජාපති ගෝතමිය ඇතුළු පිරිසට අශ්ට ගරුධර්ම පිළිගැනීම ම පැවිද්ද හා උපසම්පදාව විය. මෙබඳු ක්‍රම අටක් පිළිබඳ ශාසන ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ.

1. ඒහිහික්කු උපසම්පදාව
(බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ම ලබාදුන් උපසම්පදා ක්‍රමය)
2. සරණාගමන උපසම්පදාව
(තිසරණය සමාදන් කරවීමෙන් ලබාදෙන උපසම්පදා ක්‍රමය)
3. ඕවාද පටිග්ගහන උපසම්පදාව
(බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අවවාද කරන ලදුව එම අවවාද පිළිගැනීමක් සමග ම ලැබෙන උපසම්පදාව)
4. පඤ්චව්‍යාකරණ උපසම්පදාව
(බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අසන ලද ප්‍රශ්නවලට නිසි පිළිතුරු ලැබීමෙන් පසුව ලබාදෙන උපසම්පදාව)
5. ගරුධර්ම පටිග්ගහන උපසම්පදාව
(ගරුධර්ම අට පිළිගැනීමෙන් ලැබෙන උපසම්පදාව)
6. දුතේන උපසම්පදාව
(දුතයකු මාර්ගයෙන් යවන උපසම්පදාව)
7. අට්ඨවාචක උපසම්පදාව
(හික්මුණු හික්මුණි යන උභයෝසංසයා ඉදිරියේ දී ධර්ම කාරණා අටක් අසා ඒවාට පිළිතුරු ලබා ගැනීමෙන් පසුව ලැබෙන උපසම්පදාව)
8. ඤාත්ති වතුන්ඵකම්ම උපසම්පදාව
(ඤාත්තියන් සමග කර්ම වාක්‍යය කීමෙන්)

උපසම්පදා වාරික්‍රය (විනය කර්මය) සිදු කිරීම

සාමණේරයන් වහන්සේ නමකට සංඝ සමාජයේ පූර්ණ සාමාජිකත්වය උපසම්පදා විනය කර්මය මගින් හිමි වේ. විසිවස සම්පූර්ණ වූ පසු ආචාර්ය උපාධ්‍යයන් ඇතුළු හික්‍ෂුන් වහන්සේලා මධ්‍යයේ සිදු කෙරෙන සුවිශේෂිත ම විනය කර්මය මෙය වන්නේ ය. එය විශේෂ සීමාවක ඉමහත් ගෞරවයෙන් සිදු කෙරෙන්නෙකි. මේ සඳහා විශේෂ සීමා දෙකකි. එනම්,

01. බද්ධ සීමාව

02. උදකුක්බේප සීමාව

වශයෙනි.

මෙම විනය කර්මය සඳහා සහභාගි වන්නේ උපසම්පදා හික්‍ෂුන් හා උපසම්පදා අපේක්ෂකයන් පමණි. උපසම්පදා අපේක්ෂකයා පන්සිල් ගෙන සුදුවිඳින හා සඵලෙන් සැරසී පාත්‍රා සිවුරු සහිතව සංඝයා වෙත පැමිණ පළමු කොට සාමණේර පැවිද්ද ලබයි. අනතුරුව එම සංඝයා අතරින් ජ්‍යෙෂ්ඨ තෙර නමකට තම උපාධ්‍යයන් වහන්සේ වශයෙන් කටයුතු කරන ලෙස ඉල්ලා සිටී. මෙය 'උපඪ්ඨාය ගහණ' නමින් හැඳින්වේ. ඇරයුම පිළිගන්නා උපාධ්‍යයන් වහන්සේ මෙම උපසම්පදා කර්මය අවසන් වන තුරු ම හඳුන්වනු ලබන්නේ 'තිස්ස' නමිනි. 'නාග' නමින් උපසම්පදා අපේක්ෂකයා හැඳින්වීම සිරිත යි. ඇතැම් නිකාය සම්ප්‍රදායයන්හි තිස්ස හා නාග යන ව්‍යවහාර වෙනුවට අදාළ උපාධ්‍යයන් වහන්සේගේ හා උපසම්පදාපේක්ෂකයාගේ නම යොදා ගැනේ.

අනතුරුව කර්මාචාර්ය නමින් හැඳින්වෙන හික්‍ෂුවක් හෝ හික්‍ෂුන් තෙතමක් නාගට උපදෙස් දීම සඳහා මහා සංඝයාගෙන් අවසර පතකි. එම අවසරය ලද පසු නාග මහා සංඝයාගෙන් ඉවත් කොට, අටපිරිකර හඳුන්වා දී සංඝයා ඉදිරියේ අන්තරායික ධර්ම නමැති ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙන ආකාරය කර්මවාගාචාර්යන් විසින් කියා දෙනු ලැබේ. "අන්තරායික ධර්ම" නමැති ප්‍රශ්නවලට ඇතුළත් වන්නේ උපසම්පදා අපේක්ෂකයාගේ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ව අසන ප්‍රශ්නත් ඔහු සමාජ බැඳීම් හා වගකීම්වලින් යුක්ත කෙනෙක් දැයි විමසා බැලීමට අසනු ලබන ප්‍රශ්නත් ය.

නැවත වරක් නාග මහා සංඝයා වෙත කැඳවනු ලැබේ. නාග වාරික්‍රානුකූලව මහා සංඝයාගේ පා වැඳ ඇඳිලි බැඳ උක්කුටිකයෙන් හිඳ "ස්වාමීනි, සංඝයාගෙන් උපසම්පදාව ඉල්ලමි. අනුකම්පා කොට මා සාමණේර භාවයෙන් මුදාවා" යනුවෙන් තෙවරක් අයැද සිටියි. ඉක්බිති කර්මාචාර්යන් වහන්සේ නාගගෙන් අන්තරායික ධර්ම පිළිබඳ ප්‍රශ්න ඇසීමට මහා සංඝයාගෙන් අවසර ලබා ගෙන එම ප්‍රශ්න විචාරත්. නාගයාගේ පිළිතුරුවලින් මහා සංඝයා සෑහීමකට පත්වුවහොත් උපසම්පදා කර්මයට අනුමැතිය ලැබෙන්නේ ය. අන්තරායිකර ධර්ම විචාරීමෙන් පසු ඤක්ති වතුන් කම්ම වාක්‍යයෙන් උපසම්පදා කළ යුතු ය.

උපසම්පදාව අවසානයේ කරනු ලබන දේශනාව

අකරණීය ධර්ම හෙවත් පාරාජිකා

අකරණීය ධර්ම හෙවත් උපසපන් භික්ෂුවක විසින් දිවිහිමියෙන් නොකළයුතු ධර්ම හතරකි. එනම් සතර පාරාජිකාවන් ය. පරාජය වීම පාරාජිකා යන්නෙහි සරලාර්ථය යි. භික්ෂුත්වයෙන් පරාජය වීම හෙවත් පැවිද්ද අහිමි වීම මෙයින් ගම්‍යමාන ය. කිසියම් හෝ පාරාජිකාවකට හසුවුණු උපසම්පන්න භික්ෂුවක් එම තත්වයෙන් පිරිහී යාම තල්, පොල් වැනි ගසක් කරටියෙන් බිඳියාම වැනි ය. උපසපන්නාවය වැනසීමට හේතු වන පාරාජිකා හතර වන්නේ,

1. මෙඵනධම්ම පාරාජිකාව
2. අදක්කාදාන පාරාජිකාව
3. මනුස්සවිග්ගහ පාරාජිකාව
4. උත්තරිමනුස්සධම්ම පාරාජිකාව

වශයෙනි.

උපසම්පන්න භික්ෂුවක විසින් යටත් පිරිසෙයින් නිරිසන්ගත මාගමක් සමග හෝ මෙවුන්දම් සේවනය නොකළ යුතු ය. තණ පතක් හා සමාන හෝ නොදුන් දෙයක් සොර සිතීන් නොගත යුතු ය. මිනිසකු සාතනය නොකළ යුතු ය. එසේ ම තමා තුළ නැති ධ්‍යාන මගඵල ඇතැයි හුවා නොදැක්විය යුතු ය. යම් උපසම්පන්න භික්ෂුවක් මෙම බරපතල වැරදිවලින් එකක් හෝ සිදු කරන්නේ නම් “ඉදී කහ පැහැ ගැන්වී නටුවෙන් ගැලවී ගිය ශාක පත්‍රයක් යළි නිල්වන් වීමට යම් සේ නොහැකි වෙයි ද, එලෙසින් ම එම පැවිද්දාගේ පැවිදි බව නැති වී යයි.” එමනිසා උපසපන් භික්ෂුවක් සතර පාරාජිකාවන්ට පත් නොවී කටයුතු කිරීමට වග බලා ගතයුතු ය. සතර පාරාජිකාවන්ට ලක් වූ භික්ෂුවට කිසිසේත් ම එයින් පවිත්‍රත්වයට පත් විය නොහැකි ය. සතර පාරාජිකාවන්ට පිළියම් නැත. එමනිසා මෙම කරුණු සතර උපසපන් භික්ෂුවකට “අකරණීය ධර්ම ” ලෙස සැලකේ. ඒවා උපසම්පදාවෙහි පිහිටුවීමෙන් අනතුරුව කර්මාචාර්යයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබේ.

නිග්‍රය ධර්ම

අකරණීය ධර්ම දේශනාවෙන් අනතුරුව සිදු කරනුයේ සතර නිග්‍රය ධර්ම දේශනාව යි. ඉහත සඳහන් විනය ශික්ෂාවන්ට අමතර ව උපසම්පදාවෙහි පිහිටුවනු ලැබූ භික්ෂුවක විසින් පිළිපැදිය යුතු කරුණු හතරක් නිග්‍රය ධර්ම නමින් සඳහන් වෙයි. මුල් කාලයේ දී උපසම්පන්න වීමට පෙර නිග්‍රය ධර්ම සමාදන් කරවිය යුතු යැයි නියම කරන ලදී. එහෙත් වර්තමානයෙහි මෙම නිග්‍රය ප්‍රකාශ කරන්නේ උපසම්පදා කර්මයෙන් අනතුරුව යි. එයට හේතුව වූයේ මුලින් නිග්‍රය සමාදන් කරවීම නිසා ඒවාට බිය වූ සාමණේර පිරිස් උපසපන් නොවී සිවුරු හැරයෑම යි. ආරම්භක යුගයේ සිටි භික්ෂුහු අවම සිව්පස ලාභයෙන් සතුටුව භාවනානුයෝගීව ක්‍රියා කළහ. එහෙත් ක්‍රමයෙන් එම තත්ත්වය වෙනස්වීම නිසා උපසම්පන්න භික්ෂුවට නිග්‍රය සතර සමාදන් කරවනු ලැබේ.

“සසර බිය දැක නිවන් පසක් කරනු රිසියෙන් බුදුසසුන් වන් ආයුෂ්මතාණෙනි, පැවිදි ජීවිතය පවත්වා ගනු සඳහා මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ අනුදැන වදාරා ඇති නිග්‍රය සතර අසනු මැනවි”

1. මහණෙනි, මේ පැවිද්ද පිණිඩපාතයෙන් සොයා ගන්නා ආහාරය මත පවතින්නේ ය. නොප විසින් පිණිඩපාතයෙන් ම ජීවත් වීමට දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. අනෙකුත් තමාට ලැබෙන සියලු ම ප්‍රණීත භෝජන අතිරේක දේවල් ලෙස සලකා ඒවා කෙරෙහි බැඳීමක් ඇතිකර නොගත යුතු ය.
2. පැවිද්ද පංශුකුල විවරය මත පවතින්නකි. උපසපන් හික්ෂුව පංශුකුල විවරයෙන් ම දිවි පැවැත්මට උත්සාහ කළ යුතු ය. පෙර කළ පින් බලෙන් නොයෙක් වටිනා අතිරේක පිළි ලැබිය හැකි ය. ඒවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් සලකා ක්‍රියා කළ යුතු ය.
3. පැවිද්ද වාක්ෂමුල සේනාසනය මත ම පවත්නේ වෙයි. රුක්මුල් වන සෙනසුන්වල ම දිවි ඇති තෙක් ගත කිරීමට උත්සාහ කළ යුතු ය. පූර්ව කුසලානුභාවයෙන් ලැබෙන අනෙක් ආවාස ආදිය අතිරේක ලාභ ප්‍රයෝජන ලෙස සලකා පරිභෝග කළ යුතු ය.
4. පැවිද්ද අරළු, ගෝ මුත්‍රාදියෙහි ලා සාදන පුතිමුත්‍ර බෙහෙත් මත ම පවතින්නේ ය. අනෙක් සියලු ම දේ අතිරේක ලාභ යැයි සලකා පුතිමුත්‍රතේසජ්ජයෙන් ම විසීමට උත්සාහ කළ යුතු ය.

හික්ෂුවකගේ අපේක්ෂාව වන්නේ පරම සුවය වන නිවන් සුව වෙත පැමිණීම යි. ඒ සඳහා හික්ෂුවගේ ජීවන පදනම සැහැල්ලු පැවතුම් ඇති, පහසුවෙන් පෝෂණය කළ හැකි එකක් විය යුතු ය. එමනිසා උන්වහන්සේගේ ජීවිත පැවැත්ම මෙම නිග්‍රය ධර්ම සතර මත පදනම් වී ඇත. ආහාර පාන, වාසස්ථාන, ඇඳුම්-පැළඳුම්, බෙහෙත් යන දේ සෑම මනුෂ්‍යයකුට ම පොදු වූ අවශ්‍යතාවන් ය. ඒවායෙහි ගිජු වීම හික්ෂුවගේ මූලික අරමුණ ගිලිහී යෑම සඳහා හේතු වේ. විමුක්තිය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට බාධාවකි. මේ නිසා හික්ෂුවට නිග්‍රය සතර සමාදන් කරවීම සිරිත ය.

උපසපන් හික්ෂුවක් ආරක්ෂා කළ යුතු ශික්ෂා

මුල් අවුරුදු විසිවස තුළ පැවිදි වූවෝ නිවන් සුවය ම අරමුණු කොට ගත්තුවන් ය. එමනිසා පඨමාභිසම්බෝධි යුගය තුළ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ කිසිදු විනය නීතියක් නොපැණවූ අතර හික්ෂුන් තුළ ශික්ෂණය පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඕවාදප්‍රාතිමෝක්ෂය පමණක් අනුදැන වදාළහ. ගාථා ත්‍රිත්වයකින් සමන්විත මෙම ඕවාදප්‍රාතිමෝක්ෂයෙන් සියලු පව්වලින් ඇත්වීමට ද, කුසල් රැස්කිරීමට ද, තම සිත දමනය කර ගැනීමට ද උපදෙස් දෙයි. එහෙත් කල්යාණමේ දී විවිධ ප්‍රදේශවලින්, විවිධ අරමුණු ඇතිව සසුනට පිවිසෙන්නවුන් නිසා සසුන තුළ විවිධ ගැටලු ඇති විය. එබැවින් බුදුරජාණන් වහන්සේට විනය නීති පැණවීමට සිදුවිය. දුතියසම්බෝධි යුගය හෙවත් බුද්ධත්වයෙන් විසිවන අවුරුද්දේ සිට පරිනිර්වාණය දක්වා හික්ෂුන් සඳහා විනය නීති 227ක් ද, හික්ෂුණින් සඳහා විනය නීති 311ක් ද පණවා ඇත.

ඒවා මෙසේ ය.

	හික්ෂු	හික්ෂුණි
පාරාජික	04	08
සංසාදිසේස	13	17
අනියත	02	-
නිස්සග්ගිය පාවික්තිය	30	30
පාවික්තිය	92	166
පාටිදේසනීය	04	08
සේබියා	75	75
අධිකරණ සමථ	07	07
	<u>227</u>	<u>311</u>

උපසම්පදා කිරීමට නුසුදුසු පුද්ගලයෝ

මුල් කාලීනව නිවන් ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් ම පැවිදි වූ පිරිසක් සිටිය ද පසු කාලය වනවිට එම අරමුණු වෙනස් විය. ඇතැම් දෙනා නොයෙක් ආකාරයේ අකටයුතුකම් කොට ඒවායින් නිදහස් වීමේ මගක් ලෙස ද පැවිද්ද හා උපසම්පදාව යොදා ගත්හ. හික්ෂු සමාජයට ඇතුළු වීමට බාධාවක් නොපැවතීම නිසා කිසි වග විභාගයකින් තොරව බොහෝ පිරිස් සසුනට එකතු වූහ. එබඳු අපරාධකරුවන් හා කායික අයෝග්‍යතා ඇත්තවුන් සමාජයේ පිළිකුලට භාජනය වන බැවින් පැවිදි උපසම්පදා කිරීමට සුදුසු නොසුදුසු අයගේ නාමලේඛනයක් ඉදිරිපත් කිරීමට සිදුවිය. උපසම්පදාපේක්ෂකයා වසර (20) විස්සක් සම්පූර්ණ වූ අයෙකු විය යුතු ය. වසර විස්සක් උප්පත්තියෙන් සම්පූර්ණ නොවන්නේ නම් වයස ගණන් ගත යුත්තේ මව්කුසේ සිටින කාලයත් සමගිනි. මෙසේ මාස කිහිපයක විශේෂ වරප්‍රසාදයක් ද උපසම්පදාපේක්ෂකයාට ලබා දී ඇත. උපසම්පදා නොකළ යුතු අපේක්ෂකයන් රාශියක් මහාවග්ග පාලියේ මහාක්ඛන්ධකයේ සඳහන් වෙයි.

පණඩික, ථෙය්‍ය සංවාසක, තිත්ථියපකකනක, තිරවජානගතික, මාතු ඝාතකය, පිතු ඝාතකය, අරහනන ඝාතකය, උහතො බ්‍යඤ්ජනක, ලොහිතුප්පාදක, සංස හෙදක, හිකබුණි දුෂක,

මේ පිරිස් විශේෂයෙන් උපසම්පදා නොකළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුදැන වදාළහ. එම පිරිසට අමතර ව පහත සඳහන් අය ද උපසම්පදා නොකළ යුතු යැයි දක්වා තිබේ.

1. උපාධ්‍යායන් වහන්සේ කෙනෙකු නැති තැනැත්තා
2. පාත්‍රයක් නැති තැනැත්තා
3. සිවුරක් නැති තැනැත්තා
4. පාත්‍රයක් හා සිවුරක් නැති තැනැත්තා
5. ණයට ගත් පාත්‍රයක් ඇති තැනැත්තා
6. ණයට ගත් සිවුරක් ඇති තැනැත්තා
7. ණයට ගත් පාත්‍රයක් හා සිවුරක් ඇති තැනැත්තා


මීට අමතර ව,

1. අන්‍ය තීර්ථක ආරාමයක සිට පැමිණ පැවිදි වී සිට නැවතත් එම ආරාමයට ගිය පිරිස් උපසම්පදා නොකළ යුතු ය.
2. අන්‍ය තීර්ථකයකු සසුනට එකතු වුවහොත් උපසපන් කිරීමට පෙර මාස හතරක පරිවාස කාලයක් පිරිය යුතු ය.

තවද අන්තරායික ධර්මවලින් තොර අය පමණක් උපසම්පදා කිරීමට අවසර ලබා දී ඇත.

- කුෂ්ට, ගෙඩි, වණ, ඇදුම, අපස්මාරය වැනි ආබාධ නොතිබීම. (කුඨං, ගණේඛා, කිලාසො, සොසො, අපමාරො)
- මනුෂ්‍යයෙකු වීම. (මනුසෙසාසි)
- පුරුෂයෙකු වීම. (පුරිසොසි)
- දාසයෙකු නොවීම. (භුජ්සෙසාසි)
- ණයෙන් මිදුණෙකු වීම. (අණනොසි)
- රාජ භටයෙක් නොවීම. (නසි රාජභටො)
- මව්පියන්ගෙන් අවසර ලැබුවෙකු වීම. (අනුඤ්ඤාතොසි මාතාපිතූහි)
- විසි වයස් සම්පූර්ණ වීම. (පරිපුණණ විසතිවසෙසාසි)
- පාත්‍රා සිවුරු සම්පූර්ණ වීම. (පරිපුණණං තෙ පතනච්චරං)

අන්තරායික කරුණු විමසීම උපසම්පදාපේක්ෂකයා උපසපන් කිරීමට පෙර කළ යුතු ය. යම් උපසම්පදාපේක්ෂකයකු අන්තරායික ධර්මවලින් යුක්ත නම් ඔහු උපසම්පදා නොකළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ අවධාරණය කළහ. එසේ උපසම්පදා කිරීමෙන් නොයෙකුත් ගැටළු ඇතිවනවා සේම මහජනයාගේ ගෞරවය ද සිඳි යන්නේ ය.

අභ්‍යාස 

01. උපසම්පදා යන්නෙහි වචනාර්ථය ලියන්න.
02. උපසම්පදාවෙහි ආරම්භය කෙටියෙන් දක්වන්න.
03. නිශ්‍රයධර්ම නම් කර ඉන් එකක් විස්තර කරන්න.
04. උපසම්පදාවෙහි වැදගත්කම සාකච්ඡා කරන්න.